

Boldog Özséb pálos szerzetes rendalapító

Született: Kr. u. 1200-ban Esztergomban.

Eltávozott: Kr. u. 1270. január 2.-án Pilisszentkereszten.

7. matrica



Nevéhez fűződik a pálos rend alapítása és megszervezése, amely mind vallási, mind művelődésügyi téren igen jelentős szerepet játszott nemcsak hazánk, hanem a szomszédos népek kultúrájának alakulásában is. Szülei gondos nevelésben részesítették, – az 1028-ban Szent István által alapított – káptalani iskolába járták. Hosszú imák, sok böjt, elmélkedések érlelték hivatását. Pap lett. Az esztergomi főkáptalan tagjai közé iktatták. Jövedelmét a szegényeknek osztotta szét. A tatár pusztítás a fiatal kanonok lelkében komoly szemléletváltozást okozott, végleg a remeteség felé hajlította. Feladatának a kor sötét történelmi és erkölcsi viszonyai között a lelki élet megújítását tekintette. Vancsai István érsek engedélyével 1246-ban Pilisszántó közelében a sziklás rengetegbe vonult, ahol egy magaslaton, 1250-ben társaival templomot és monostort építettek. Meglátogatta a Pécs melletti Szent Jakab-hegyi remetét, akik már 1225-től közös életet éltek. Egyesíti a két monostort, és társai őt választják meg első tartományfőnökké. Rómába megy, hogy a szerzetelapításhoz a Szentszék jóváhagyását megszerezze. Sikerül megnyernie Aquinói Szent Tamás pártfogását IV. Orbán pápánál. A pápa jóváhagyja a rendet, de nem engedi meg, hogy átvegyék Szent Ágoston rendi szabályait, mert a szükséges anyagi feltételek még nincsenek biztosítva. Egyelőre Pál veszprémi püspököt bízta meg az ideiglenes szabályok megszerkesztésével. Húsz éven át szervezte, irányította, kormányozta rendjét, melyet Remete Szent Pál oltalma alá helyezett, mert mint első remete ő volt ennek az életformának az elindítója. A végleges pápai jóváhagyást 1308-ban kapta meg a rend.



Szent Gellért benedek rendi csanádi püspök

Született: Kr. u. 980-ban Velencében.

Eltávozott: Kr. u. 1046. szeptember 24-én Budán.



Öt éves korában a György nevű kisfiú nagyon beteg lett, szülei – apját Sagredo Gellértnek hívták – fogadalmat tettek, hogy ha a gyermek a sziget bencés szerzeteseinek imájára meggyógyul, Istennek szentelik az életét, és mindjárt a monostorban hagyják. 15 éves lehetett, amikor édesapja szentföldi zarándoklatra indult. Útközben rablók támadták meg őket, és édesapja meghalt. Az ő emlékére vette föl a Gellért nevet. A 25 éves Gellértet Bolognába küldték tanulni. 32 évesen Vilmos apát halála után őt választották meg szerzetestársai apátnak. Jeruzsálemi zarándokútra indult, de a célt tévesztett hajó a dalmát partokra sodorta. Onnan Pécsre érkezik Mór püspökhöz, vele és Asztrik pécsvárad apáttal Székesfehérvárra, István királyhoz mentek. István meghívja őt Imre fiának nevelőjéül. Nyolc éves volt ekkor Imre, és szentünk 7 évig nevelte az esztergomi királyi palotában. Tanítványának élelszentsege tanúsítja, hogy nevelő, oktató munkája nem veszett kárba. Ezután következtek a bakonybéli re-

8. matrica

meteség évei. 1028-ban Szent István hívatta, hogy rábízsa a Maros menti egyházmegye megszervezését. Gellért fölosztotta az egyházmegye területét 7 főesperességre, s ezek élére magyarul beszélő papokat állított. Káptalani iskolát szervezett, templomokat építtetett, köztük a székesegyházat. Aba Sámuelről zsarnoksága miatt 1043-ban a koronát és a húsvét megünneplését is megtagadta. 1046 őszén püspöktársaival a Vata vezette lázadók áldozata lett. Szent László király avatta szentté 1083-ban.

Szent Mihály főszékesegyház

Eger

Épült: Kr. u. 1831 – 1837 között

Tervezte: Packh János, Hild József

Építtette: Pyrker László János egri érsek



9. matrica

Az egri tűzvést követően megindult az egri klasszicista stílusú katedrális építése, a barokk Szent Mihály székesegyház helyére. Az új katedrális épületvéza - mai léptékkal mérve is kiváló - közel egy esztendő alatt elkészült. A felszentelésre 1837. május 6-7-én került sor. Főbb méretei: külső hossza 100 m, szélessége 54 m, kereszthajó hossza 53 m, kupola magassága 40 m, a két torony magassága 56 m. Pyrker László ismeretsége alapján - Velence pátriárkája

1820-1827-ig - a nagy mű szobrászati és festészeti munkáinak elvégzésére olasz mestereket hívatott Egerbe. A szobrokat Marco Casagrande a velencei akadémia kitüntetett művésze faragta. Köztük a főhomlokzat timpanonja feletti három szobrot: Hit, Remény és Szeretet. A főbejáráthoz vezető 18 m széles impozáns lépcsőt övező szobrok a legnevezebbek, melyek Szent Pétert, Szent Pált, Szent Istvánt és Szent Lászlót ábrázolják. A bécsi neves Josef Danhausert 1832-ben megbízta a főoltár képének megfestésével. De a többi - nagyrészt olasz festők - művei is jelentős művészi értékei az egri katedrálisnak. Az érsek végrendeletében az egri káptalant kérte fel a nagy mű teljes befejezésére. A jobb oldali mellékhajó Mária kápolnáját 1881-ben romantikus stílusban Szoldatics Ferenc festette ki. A másik hajó végében a Szent Mihály plébánia oltárt Schiekedanz Albert tervei alapján carrarai fehér márványból készítették el. Az Egri Bazilika mai formáját 1904-ben nyerte el.